

poslopja so tudi bila močna okovarjena in Turkov natlačena. Jovanovič sklene napad odložiti do jutra 21. avg. ter ostane z obema brigadama na višinah pri Črnicah in na Kremenac gori. Po noči bilo je vse mirno in tiho; samo pridni kanonirji so dolgo delali, ker so kanone spravljali na višine, od koder so drugi den namerjavali sovražnika prijeti, kar so tudi res vse hvale vredno in tako izvrstno storilo, da so sijajno zmago naklonili avstrijske vojski brez velikih zgub. Kajti komaj je solnce 21. avg. prisijalo iz gora za Stolacem, že so začeli naši kanoni grometi. Iz 12 Uhacijevih kanonov, med jimi bilo je 6 težkih, so streljali več ur neprenehoma, ogenj je strašan, šviganje krogelj grozno, šance se rušijo, zidi podirajo, hlevi in hiše gorijo; rujavi jeziki naglih plamenov zasvitavajo skoz črni dim visoko v nebo. Človek misli, da sred tolikega ognja živa duša ne stoji; toda turški vstaši vendarle v njem neomahljivo stojijo celih 7 ur; rajše umreti, kakor vmakniti se, zemlja in zidovje se trese, hercegovačkih Turčinov jeklena srca se ne ganejo; med groznim krikom: alah-alah, streljajo divje besnosti pijani ne zmečeči se za stotine mrtvecev na desni, na levi. Ko je general Jovanovič videl, da gorečih razvalin le neče zapustiti sovražnik, ga da naposled z bajonetom napasti. Grozen žvenkot bliskajočih se bajonetov zarožlja, par trenutkov potem vderejo brabri naši vojaki naprej v razvaline, strelba utihne, ali boja je bil tudi konec, kajti v tem trenutku se raznese vstašem strašna novica, da jim katoliški župnik Musič z svojimi hercegovinskimi prostovoljci leze za hrbet in jih žuga zajeti. Grozen pobeg se prične. Turki popustijo razvaline in bežijo nos na vrat mimo Stolaca naprej v planine proti Gačkemu in Ljubinju. Toda vsi niso mogli uiti; 30 vstašev in Mustaj Rizvan beg bil je ugrabljen od Musičevih junakov. Na bojišču so pustili 300 mrtvecev, v gradu Hamze Rizvanbega, ki je tudi bil ubit, so naši vojaki pobrali več kakor 100 na pol zgorelih mrličev in jih pokopali. To je bilo največje pobitje hercegovinskih Turkov, najslavnjša zmaga generala Jovanoviča. Še isto večer so starešine Stolački prišli milosti prosit, v grad zaprti major Pahner je pa bil pogube rešen, ko se mu je odprla pot do vode in doneslo potrebnega živeža. Sila je bila velika, ker so celó konje poklali in pojedli. Drugi den 22. avg. je zmagoviti Jovanovič obhajal svoj slovesni vhod v Stolac. Toda veselil se nihče ni tega. Pojdoč so naši gledali strašne reči! Pogoste glave avstrijskih vojakov, nataknjene na kolih, mnogo trupel gujijočih kraj steze, grozen smrad iz vsake jame, vsakega grma, jim je naznanjal, kako so Turki tukaj divjali. Ves srdit je general Jovanovič vjahal v mesto, pregledal grad, pohvalil Pahnerja in jegove junake, izdajalnemu mestu pa naložil 100.000 fl. kazni in potem brž odjahal nazaj v Mostar. Na stezi iz Stolaca sreča nenadoma katoliškega župnika Musiča in jegove prostovoljce. Vse se čudi

nenavadnemu prizoru. Na krasno opravljenem šarcu sedi mož bolj kakor srednje pa krepke postave, jasnega lica, visokega čela, orlovskega pogleda, junaškega držanja, zavrit v čarobno lepo jugoslovansko nošo po črnogorski šegi, to je vojvod Musič. Junak prijaše in pozdravi generala Jovanoviča, ki mu dostojno odzdravi in vzeme med spremstvo v Mostar. Zmaga avstrijske vojske pred Stolacem je turško silo v Hercegovini popolnem zlomila in potrla, vse prebivalstvo, cela dežela se je našim potem udala brez znatnega upiranja!

Smešničar 44. Dekla je skledo zlomila, gospodinja se močno jezi in pravi: no, kako si pa vendar mogla tako lepo skledo zlomiti? Na to zgrabi dekla drugo skledo, jo vrže ob tla, da na kosec razleti ter reče: „mat, tako se je zgodilo“!

Razne stvari.

(*Polit.-narod.-gospodarsko društvo*) pri sv. Lovrencu v slov. gor. ima v nedeljo t. j. 3. novembra ob 3. uri popoldne občni javni zbor z primernimi govori in tombolo za ranjene. Vse ude in rodoljube nljudno vabi Odbor.

(*Mošta prenapi*) se je Jožef Zajko in v mlaki poleg steze vtonil.

(*V Savo padnil*) je v Zidanem mostu nek delavec, rodom Čeh, ki se je namenil v Bosno odpeljati sreče iskat; predaleč je na rob železnice stopil in se v valove prekupicnil.

(*Znorela*) je 18letna deklica J. Murkova v Ptuj, v hudi vročici je po noči iz postelje všla in okoli blodila, še le 2 dni poznej so revo v nekem grabnu mrtvo najšli.

(*Slivniški grof*) g. Anton Brandis je na Tirolskem predal grajščino Forst za 33.000 fl. katero je rodbina posedala sem od l. 1470. Grofi Brandisi so si pravico pridržali, da smejo grajščino po 90. letu kupiti nazaj!

(*Iz Sarajeva*), kder je nek slovenski učitelj poprašal, ali bodo v Bosni snovali šole, odgovorilo se mu je, da se na to sedaj še ne misli, ker je drugih poslov veliko, da pa bo vsakako brž potreba po učiteljih velika, celó mohamedansko prebivalstvo sprevida, da bo treba poprijeti se hrvatske književnosti. Jako ugajal bi učitelj, ki bi hotel v Sarajevu privatno šolo odpreti. Sčasom bi jo gotovo prevzela vlada!

(*Zlato mešo*) obhajal je naš rojak in jezuit o. Weninger v Cincinnati v Ameriki; mož se narodil v Selnici ob Dravi l. 1805.

(*Všla*) sta tatova Kandušer in Guri iz ječe v Rogacu.

(*Ubil*) se je Juri Pospel pri sv. Juriju na južni železnici, ko je v gozdu iz skale padnil.

(*Viničarji obdarovani*) bili so 4 v Lembahu nad Mariborom, vsak je dobil po 10 fl. v srebru iz ustanove nadvojvode Jovana!

(*Spremembe v Lavantinski škofiji*.) Č. g. Janez Košar jo postal župnik v Doliču; č. g. Lovro Jan-

